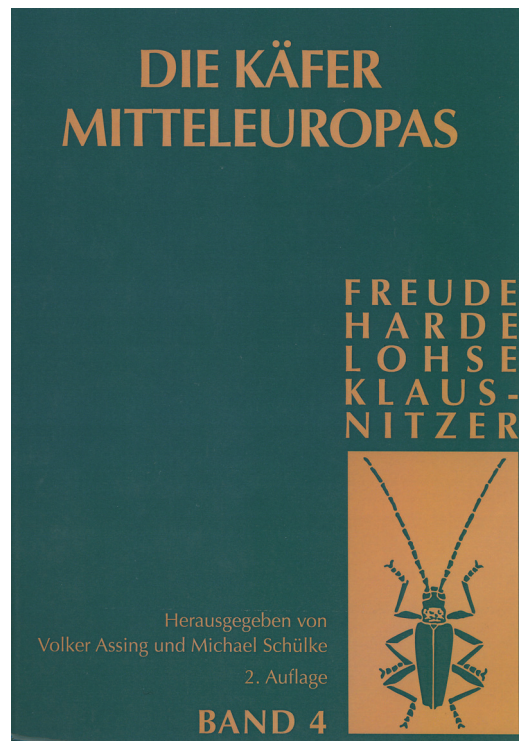

Kortvingar i en helt ny bok med gammalt namn

Assing, V. & Schülke, M. 2011 Die Käfer Mitteleuropas Band 4. Staphylinidae I. 2 Auflage. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg. ISBN 9783827416773. Pris ca 1400 kr.

Länge efterlängtat men försenad, försenad, försenad. Till slut kom den äntligen i tryck – den nya reviderade upplagan av Die Käfer Mitteleuropas del 4: Staphylinidae I. Ofta när det handlar om en ny upplaga av en bok, även en reviderad, är det frågan om rätt små omarbetningar. Så är det inte i det här fallet. Det här är en helt ny bok och den nya upplagan är dubbelt så tjock som den gamla. Allt är omarbetat från grunden; nycklar, artbeskrivningar och taxonomi. En av de största bristerna i den första utgåvan var figurerna, som både var fåtaliga och ofta så förenklade att artbestämningen ibland kunde bli osäker. I den nya upplagan har betydligt mer arbete lagts ned på genitaliebilderna och dessutom finns det ett stort antal bilder på de sista bakkroppslederna när dessa är artskiljande. Just mängden och kvalitén av dessa bilder är det som slår en mest i den nya upplagan. Bilderna är mer detaljrika, exakta och ofta finns bilder både ur ventralt och lateralt perspektiv. För släkten där inre strukturer är viktiga för en säker bestämning t.ex. *Carpelimus*, *Sepedophilus* och *Xantholinus*, finns dessa med. Speciellt värdfullt är genitaliebilder för släkten där det i den förra upplagan som mest funnits bilder för ett fåtal arter, som för *Bledius*, *Tachyporus* och *Carpelimus*.

Förutom genitaliebilder finns det även en hel del nya karaktärer för bestämningen av vissa svårbestämda arter. Det här gäller t.ex. honor av en del arter där förra upplagan endast var användbar för en säker bestämning av hanar, som honor av *Philonthus varians* och närbesläktade arter. För *Stenus* finns spermathecor avbildade för de honor där denna är kitiniserad och för en del *Stenus*-honor finns bukled IX (s.k. valvifera) avbildad. Inget av dessa fanns med i den förra upplagan liksom inte heller i Palms nycklar för *Stenus* i Svensk Insektsfauna. Att det är nya karaktärer

som används i vissa nycklar gör att det kan ta lite tid att komma in i användningen av en del av dem. Samtidigt ger de i flera fall betydligt säkrare bestämningar. Som exempel kan ges släktet *Scaphisoma* där nu bakkroppens mikroskulptur är en viktig karaktär vid bestämningen av flera arter. Kombinationen av bättre och fler bilder tillsammans med bättre karaktärer i nycklarna resulterar i både enklare och säkrare artbestämningar jämfört med den förra upplagan.

Boken tar som tidigare upp alla kortvingarnas underfamiljer utom Aleocharinae, Pselaphinae och Scydmaeninae (som numera ingår i kortvingarna). Scaphidiinae har flyttats till Band 4 från Band 3. Förutom Volker Assing och Michael Schülke har ytterliggare åtta av Europas främsta kortvingespecialister medverkat i boken och det gör naturligtvis att boken vilar på en gedigen kunskapsgrund. Eftersom det har gått 48 år se-

dan förra upplagan är det naturligtvis mängder av systematiska förändringar och ett antal nya arter med. Vissa av de nya arterna har redan varit aktuella för svensk del. Samtidigt kan man nog förvänta sig att vi, om den nya upplagan används för bestämning av svenska kortvingar, kommer att finna att det finns arter i Sverige som vi inte uppmärksammat tidigare. Naturligtvis saknas en del nordliga svenska arter men boken är ett utmärkt komplement till Palm.

Ett bra grepp i boken har varit att flytta synonymer från nycklarna till en separat sektion i slutet av boken. Det underlättar, även om det kan vara frustrerande att leta efter en art som bytt namn innan man kommer på att leta bland synonymerna. Något som gör mig lite frustrerad vad gäller systematiken är att det, efter de ständiga förändringarna av underfamiljernas inbördes ordning, blir svårare och svårare att komma ihåg i vilken ordning de finns i varje enskild bok och katalog. Det blir till att använda registret, vilket alltid känns som ett nederlag.

Jag har under våren använt den nya upplagan flitigt eftersom jag förra sommaren tillbringade ett par veckor i södra Österrike och då samlade in ett 100-tal rör med kortvingar. Det har varit ett nöje att använda den nya upplagan som kom ut i precis rätt tid för bestämningen av detta material.

Är då allt toppen i den nya upplagan? En genomgående brist är utmärkande för Die Käfer

Mitteuropas som helhet; trots det utökade omfånget saknar man fortfarande en hel del när det kommer till artbeskrivningarna. De kommer inte i närheten av Palms detaljbeskrivningar i Svensk Insektsfauna. Man får acceptera att så är konceptet för bokserien och att det blir konsekvensen när artbeskrivningarna i sin helhet ingår i nycklarna. Samtidigt har Johannes Frisch för släktet *Scopaeus* tänjt på gränserna för vad man kan få in i artbeskrivningar i en nyckel. För vissa arter kan det också vara en brist att allt fokus vid bestämningen läggs på hanarnas artskiljande karaktärer medan andra användbara, men mindre specifika, karaktärer inte alls nämns.

Den största bristen i den nya upplagan har legat i tryckningen. Med en så dyr bok kan man begära att tryckningen skall vara felfri. Trots detta har ett stort antal böcker varit defekta vilket varit desto mer anmärkningsvärt eftersom det i varje exemplar har funnits en notis om att just detta ex. har varit kontrollerat. Förlaget har varit villiga och snabba med att ersätta felaktiga exemplar men det är ändå märkligt. Det höga priset till trots – boken är väl värd sitt pris och den rekommenderas varmt till alla som ger sig på att bestämma kortvingar. Förhoppningen är att det även kommer ut en ny upplaga av Staphylinidae II, men tyvärr lär det dröja.

Torbjörn Ramqvist